

Miről írt a nemzetközi szaksajtó?

Jugoszláviában az erdőgazdálkodásnak az ezredfordulóig várható fejlődése előre látható irányvonalát a munkamódszerek, a technika jelentős fejlődése, a foglalkoztatottak számának csökkenése, a bruttó fatömeg jobb hasznosítása és a termelékenységek növekedése jellemzi.

Az erdőgazdasági dolgozók sokfélesége és ezek tevékenységi köre tovább finomodik és bővül. Ez szükségessé teszi a szakemberek és fizikai dolgozók kiképzési színvonalának emelését. Még fokozottabban vonatkozik ez a kutatómunkára is. Számolva a belföldi papír- és fafogyasztás növekedésével, a fakitermelést a mostaninak kétszeresére kellene emelni. Ez az előfakészlet növelését is szükségessé teszi. Fejlesztik az erdőgazdasági gépek gyártását. Az alapgép a motorfűrész marad. Megszűnik az 1 m-es választék és tovább nő a ledöntött törzseknek vágásterületen kívüli felkészítése. Csökkentik az igásállatok igénybevételét, még hegyvidéki körülmények között is. Csökkentik az erdőgazdasági munkaidőt, de kétműszakos termelést is előírnyoznak. Számolnak az erdők sokoldalú funkciója gyakorlatban egyre erőteljesebb érvényesülésével.

(SUMARSKI LIST, 1981. 1—2. Ref.: *Abonyi I.*)

Az erdőgazdasági vontatóvezetők szociális körülményeit és egészségének károsodását vizsgálták Szlovéniában. Az erdészeti vállalatoknál 1960—76. között a közelítésben 266 vontatóvezetőt alkalmaztak. Gyorsan emelkedett az adapterekkel ellátott kerekes traktorok száma. Lassabban nőtt a lánctalpas traktorállomány.

A posztójnai erdőgazdasági táj traktorellátottsága volt a legjobb. A vezetők 44%-a 26—35 év közötti fiatalember, akik korábban fakitermelő munkások voltak, akik az elemi iskola 4—6 osztályát végezték el, és a vontatóvezetői tanfolyamokon képezték ki őket. Lakáskörülményeik jók, 10—15 km-re járnak munkába, többségük elégedett a munkával, azonban 30%-uknak az egészségével van baj. 1970—76. között 111 balesetük volt. Magas a baleseti arány, amely sokkal gyorsabban növekszik, mint a traktorosok száma. A balesetek leggyakoribbak az ős kezdetén és a tél végén, valamint hétfőn és pénteken, a 3. és a 8. munkaórában. A fa összegyűjtése, valamint a vontató felborulása során fordul elő legtöbbször baleset, amely ütés miatt leginkább a kézfejen, a kézfelületen és csontozaton, továbbá az ujjakon, a mellen és a térdeken okoz sérülést. A helyzet ezirányú megjavítása érdekében különleges személyzeti munkára (kiképzésre) és szervezési intézkedésekre van szükség. A vontatóvezetőket a közelítési munkában csak egy behatárolt ideig szabad foglalkoztatni — állapítja meg *Kurner P.* tanulmánya, amely a „Gozdarski vestnik” 1981. 7—8. számának 335—343. oldalán jelent meg.

Ref.: *dr. Solymos R.*

A térbeli rend és a korszerű termelési eljárások a témája annak a tanulmány-sorozatnak, amelyet az NDK Agrártudományi Társasága külön kiadványként jelentetett meg. A tanulmányokat a tharandti erdőgazdasági kar neves erdőrendezői írták: *H. Kurth, E. Hengst, D. Biberstein, G. Krauss, G. Pietschmann*. Az egyes témák: Az NDK erdeinek térbeli rendjéhez; Térbeli és időbeli rend; Észrevételek és definíciók a térbeli renchez; A térbeli rend tervezése az üzemszabályozáskor; Az erdő felépítésének a tervezése lucfenyvesekben; Az üzemi erdőtelepítés tervezésének néhány alapkérdése.

A felsorolt témák kidolgozását az tette szükségessé, hogy az erdészeti termelés növekvő koncentrációjának és specializálódásának a hatékonyságát elsősorban a szervezet minősége befolyásolja. Ennek egyik alapját az erdőállományok térbeli rendje képezi.

A térbeli renchez tartozik az a követelmény, hogy az erdőt a technológiai haladást figyelembe véve kell alakítani az iparszerű termelési módszereknek, a növekvő gépesítés szempontjainak megfelelően. A térbeli rend alaptörvényeit a hatvanas években alábecsülték.

Jelenleg általánosságban a térbeli rendet a következők szerint definiálják: a gazdasági erdő tervszerű, horizontális és vertikális felosztása. Ide tartozik: az erdő beosztása, feltárása és felépítése. Feladata:

- az erdő beosztása a leltározás, a tervezés, a végrehajtás és az ellenőrzés érdekében;
- kedvező előfeltételek teremtése a növedék számára;
- a technológiai eljárások fejlesztési lehetőségeinek megteremtése;
- a biotikus és az abiotikus károk csökkentése.

Az erdőrendezősek az elmúlt öt évben kerületenként olyan színes térképeket készítettek, amelyek a terveket jól áttekinthetővé teszik. A tér- és időben tervezés egységét képez a tartamossággal. A teret, mint anyagi tartalommal megtöltött egységet veszik figyelembe. Ugyanígy az idő is az anyagi termelés szabályozó rendszerének kialakításával válik a „tér—idő—tartamosság” egységes folyamatának meghatározó elemévé.

(Ref.: dr. Solymos R.)

„Energia, fából” — ez a fő témája az Allgemeine Forstzeitung 1981. júliusi számának. A témával foglalkozó tíz tanulmány azoknak a fontosabb előadásoknak az ismertetése, amelyek ez év március 26—28-án, Ossiachban hangzottak el. Itt rendezte az erdészeti egyesület a munkaülését, a következő címmel: „Energia fából — fűtési rendszerek — hulladékfa-hasznosítás”.

A kőolaj- és műanyagidőszakban a nyersanyagok között a fát és a fatermékeket érte a legnagyobb veszteség. A tűzifa érezte ezt meg a legjobban, mert előállítására drága lett, a fafűtést piszkosnak és elavultnak tartották. A gyérítésekre már alig gondoltak. A fafelhasználás és az árak miatt a hatvanas évek elején szomorú rendezvények voltak az erdőtulajdonosok összejövetelei. Az olajsokk gyökeres változást hozott. Ma már a jellemző törekvés: ott kell csak az olajat felhasználni, ahol erre nélkülözhetetlenül szükség van.

Az olaj felhasználása napjainkban: elsődleges energiaforrás a fűtéshez és az áramtermeléshez, hajtóanyag, egyéb petrokémiai termék (műanyag, gyógyszer, trágya, festék és lakk, növényvédő szer).

Az olajhiány több szempontból az érdeklődést a fa felé fordította:

- a fa a PVC-vel szemben, mint papír- és csomagolóanyag;
- a fa a házipítésnél, mint igen jó hőszigetelő és -megőrző;
- a fa, mint kevés feldolgozási energiát igénylő nyersanyag;
- a fa, mint természetes építőanyag;
- a fa, mint fűtőanyag hasznosítható, az egyéb célú, ismételt elhasználást követően is.

Fel kell karolni a gyorsan növő, lombos fafajokat. Ezek a tüzelési célú felhasználás mellett a vadnak is táplálékot nyújtanak. Amit a tucatnyi erdő—vad vita nem tudott megoldani, megoldják az arabok. Megváltozik a fapiac, a fahulladék-hasznosítás, ami várhatóan az erdőművelésnek is új impulzust ad. Minden ország érdeke olyan energiabázis létrehozása, amely tartós és megújítható energiaforrásokra épül. Az áttállást viszonylag rövid időn belül meg kell oldani, mielőtt az olajkutak kimerülnek.

(Ref.: dr. Solymos R.)

A spanyol erdők, nemzeti parkok és erdőgazdálkodás ismertetésének szenteli az AFZ az 1981. július 4-i számát. Spanyolország 11,8 millió ha erdejének 456,7 millió m³ a fakészlete és 31,4 millió m³ az össznövedéke. 53% a lomblevelű és 47% a tűlevelű erdők aránya. Az összes erdőterületből 4,2 millió ha a szálerdő, 1,6 millió ha a legelőerdő és 2,7 millió ha a sarjerdő. A fenyőerdők zömét nyolc *Pinus* faj alkotja, a legjelentősebb: a *P. pinaster*, a *P. halepensis* és a *P. silvestris*. A legfontosabb lombos fajok a tölgy, mégpedig: az örökzöld, a luzitán, a pireneusi és a kocsányos, kocsánytalan tölgy. A 6,2 millió ha lomberdőből csupán 66 ezer ha a nyáras. Az évi fakitermelés 14 millió m³.

A spanyol táj történelmi sebeinek begyógyítását évszázados erdészeti feladatnak tekintik, amelyet elsősorban 6 millió ha erdőtelepítés révén kívánnak megoldani. Eddig több mint 3 millió ha erdőtelepítést végeztek el.

A 11,8 millió ha erdőre közel 11 millió vadász jut. Ezek zsákmányának évi értéke mintegy 3 millió peseta. Ezzel szemben a vadászati bevételek elérik a 2,6 milliárd pesetát.

A spanyolok büszkék arra, hogy erdészeti kutatóintézetük a 180 fő kutatóval Európa legnagyobb ilyen jellegű intézménye, hogy az évi erdőtelepítésük 60—100 ezer ha között van. Ebből 2,5 ezer ha a nyár. A sajtó, a rádió és a televízió egyaránt segít abban, hogy a lakosságot az erdőtelepítés ügyének megnyerje. Több-célú erdőgazdálkodásának főbb feladatai:

- a faellátás megoldása,
- munkalehetőségek teremtése,
- talaj-, víz- és levegővédelem,
- üdülés a 36 millió spanyolnak és ugyanennyi turistának, akik egész Európából érkeznek.

A nemzeti parkokat az államerdészet kezeli. Ezek létesítését az 1916-ban alkotott törvény alapján, 1918-ban kezdték el. Erdészeti fakultásuk, amely jelenleg a Madridi Műegyetem keretében működik, 1848-ban lett alapítva. A felsőfokú képzés 6 éven át tart. A doktori cím elnyeréséhez még kétéves külön stúdium szükséges.

(Ref.: dr. Solymos R.)

Az erdőnevelésnek mind nagyobb jelentőséget tulajdonítanak Finnországban. A 70-es évek során közel megkétszereződött az egy év alatt nevelővágással érintett fiatal állományok területe.

A beavatkozások elsődleges célja a visszamaradó állomány értékének a gyarapításán keresztül a legnagyobb pénzügyi eredmény elérése. Ez a magyarázata, hogy több-célú termelőkeny, nagy gépek csak a véghasználatokban dolgoznak. A munkaerő csökkenése azonban követeli a nevelővágások korszerűsítését is. Ennek egyik módja a kemizálás. 1978-ban az érintett terület 17%-án használtak vegyszereket. Ennek 10%-a vágás utáni tuskópermetezés, 5%-a légi, 2%-a pedig földi gépekkel végrehajtott permetezés volt.

A légi permetezés ellen fellépő közvélemény hatására két új módszer van terjedőben; az egyik a széles körben használt *Husquarna bozótirtó körfűrész*, melyet a tuskót (csonkot) vágás közben vegyszerező adapterrel láttak el.

A másik, a MAKERI 33T kistraktor, mely 25 cm-es vágófejével, behúzó hengereivel és gallyázó karjaival képes a kivágott fát rövid választékban maga mellé készlebezni.

(Wold Wood 1981 ápr.)

Ref.: Varga B.)

Japánban rendezte meg XVIII. kongresszusát idén szeptemberben az erdészeti kutatás világszervezete (IUFRO). A 92 országot összefogó testület alapításának 90. évfordulóján tárgyalási alaptémául a jövő erdőgazdálkodására való felkészülést választotta. Jó példát nyújt erre a választott helyszín.

Japán területének kétharmada erdő. Termőhelyi adottságai, megfelelő fafajok nagy választéka és ősi, erdészeti tradíciója révén fában önellátónak kellene lennie — s ez ma még sincs így. Közzétett adatok szerint erdeik 57%-a természet-szerű, 37%-a mesterséges telepítésű, a többi véderdő és tisztás. A természet-szerű erdőkben több mint kétszeres a lombos fafajok aránya, a mesterségesekben 1:71 a viszony a fenyők javára. A fenyőket már a XVIII. század eleje óta telepítik, s ez nagyobb mértéket az utóbbi 100 évben vett. Általánosan elfogadott 1945 óta a tarvágás utáni mesterséges erdősítés, főként *Cryptomeria*-val. Kormányzati szinten, 1973-ban készült 50 éves terv szerint, az időszak végére az erdők felének mesterségeseknek kell lenniük. A fakitermelés mértéke már hosszabb ideje lényegesen alatta van a növedéknek (főleg a sok fiatal telepítés folytán) és Japán faszükségletének több mint felét importból kényszerül kielégíteni. Főként ezt célozza megváltoztatni, illetve enyhíteni az 50 éves terv (számolva a szükséglet további növekedésével is), nagyobb teljesítményű fafajok elterjesztése révén.

Így készül fel Japán a jövő erdőgazdálkodására — talán igazolva az európai gyakorlatot és gondolkodásra késztetve a természeteshez való jobban közelítést újabbban erősödő követelése felett.

(AFZt, 1981. 32. Ref.: Jérôme R.)